Міністерство освіти і науки України
Львівський національний університет імені Івана Франка
Відокремлений структурний підрозділ
«Педагогічний фаховий коледж
Львівського національного університету імені Івана Франка»

ЗАТВЕРДЖЕНО
На засіданні циклової комісії
педагогічно-психологічних і соціальних дисциплін
(протокол № 1 від «28» 08 2024р.)
Голова циклової комісії _____ Романа МИХАЙЛИШИН

СИЛАБУС З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«АРТ-ТЕРАПІЯ В ОСВІТІ»

Освітньо-професійний ступінь	«фаховий молодший бакалавр»
Галузь знань	23 Соціальна робота
Спеціальність	231 Соціальна робота
Освітньо-професійна програма	Соціальна педагогіка
Форма навчання	денна

Львів – 2024

Силабус курсу «Арт-терапія в освіті »
2024-2025 навчального року

Назва курсу	**«Арт-терапія в освіті »**
Адреса викладання курсу	вул. Антоновича, 16
Циклова комісія за якою закріплена дисципліна	Педагогічно-психологічних і соціальних дисциплін
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	23 Соціальна робота, 231 Соціальна робота
Викладач курсу	Гриньо Людмила Ярославівна
Контактна інформація викладачів	lyudmyla.hryno@lnu.edu.ua ludmyla-grinyo@ukr.net
Консультації по курсу відбуваються	У день викладання курсу відповідно до розкладу (вул. Антоновича, 16, каб.7). Також проводяться онлайн консультації на платформі Microsoft Teams. Для погодження часу онлайн консультацій слід писати на електронну пошту викладача.
Сторінка курсу	https://pedcollege.lnu.edu.ua/course/art-terapiia-v-osviti
Інформація про курс	Вибірковий освітній компонент ОПП вивчається студентами ІІ-го курсу, спеціальності 231 Соціальна робота впродовж третього семестру в обсязі 4 кредитів (за Європейською Кредитно-Трансферною Системою ECTS).
Коротка анотація курсу	Навчальну дисципліну розроблено таким чином, щоб надати учасникам необхідні знання про механізми виникнення, функціонування та розвитку патологічних станів психіки. Курс спрямований на вивчення теоретичних основ патопсихології та основних видів порушення психіки і особистості.
Мета та цілі курсу	**Метою** вивчення вибіркової дисципліни є: ознайомити здобувачів з основними поняттями, загальними тенденціями та особливостями розвитку арт-терапії, її видами та методами, а також формування умінь та навичок використання методів арт-терапії у практичній роботі соціального педагога. Для досягнення мети визначаються такі **цілі**: - ознайомлення здобувачів з історичними аспектами розвитку та становлення методів арт-терапії; - розкриття змісту основних арт-терапевтичних методів; - висвітлення теоретичних і методологічних засад використання

	методів арт-терапії; - формування у здобувачів практичних навичок та умінь використання методів арт-терапії; - вивчити умови та ситуації, які передбачають застосування арт-терепевтичних технік у роботі соціального педагога з різними категоріями населення.
Література для вивчення дисципліни	**Основна:** 1.Ільченко І.С. Арт-терапія: навчальний посібник для студентів.Умань: Видавничо- поліграфічний цент «Візаві», 2013. 150 с. 2.Калька Н. Практикум з арт-терапії: навч.-метод. посібник. Львів : Львів ДУВС, 2020. 232 с. 3.Колпакчи О. С. Арт-терапія : курс лекцій : навчальний посібник. Бердянськ : БДПУ, 2016. 322 с. 4.Тараріна О. Практикум з арт-терапії в роботі з дітьми. Астрамір-В , 2024. 256 с. **Допоміжна:** 1. Вознесенська О. Арт-терапія в роботі практичного психолога : Використання арт-технологій в освіті. К. : Шкільний світ, 2007. 120 с. 2. Енциклопедичний словник з арт-терапії / О. Л. Вознесенська, О. М. Скнар, О. А. Бреусенко- Кузнєцов, О. О. Деркач., Л. В. Мова та ін.; [за заг.наук.ред. О. Л. Вознесенської, О. М. Скнар]. К.: Видавець ФОП Назаренко Т.В., 2017 . 312 с. 3. Призванська Р. Методи музичної терапії, їх роль та завдання в інклюзивному просторі. // Індивідуальний супровід дітей з особливими потребами: роль НРЦ у процесі інклюзивної освіти: Матеріали міжнародної науково-практичної конференції. Львів, 2016. С.57-59. 4.Скнар О. Арт-техніка «колаж»: діагностичний і терапевтичний потенціал / О. Скнар, К. Реброва // Простір арт-терапії: Спадок десятиліття : [Зб. наук. статей]. К., 2012. С. 125-137. 5. Тараріна О. Практикум з арт-терапії: скринька майстра. Астрамір-В. 2024. 224 с. 6. Тараріна О. Пісочна арт-терапія: практичний старт. Астрамір-В. 2023.120 с. 7.Теорія і практика арт-терапії : навчально-методичний комплекс . Умань. 2014. 137 с. 8.Шамлян К. Проективні методи дослідження особистості : підручник . Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2014. 466 с. **10.Інтенет ресурси:** 1.Калька Н. Практикум з арт-терапії: навч.-метод. посібник. Ч. 1. Львів : ЛьвДУВС, 2020. 232 с. https://cutt.ly/xWEICDF 2.Колпакчи О. С. Арт-терапія : курс лекцій : навчальний посібник Бердянськ : БДПУ, 2016. 322 с. https://cutt.ly/XWEIFr3
Тривалість курсу	III семестр, 120 год., 4 кредити.

Обсяг курсу	72 години авдиторних занять, з них: 36 год. - лекційних занять, 36 год. - практичних занять та 48 годин самостійної роботи.
Очікувані результати навчання	Після вивчення курсу студенти повинні **знати:** - зміст, види, сфери застосування і межі ефективності арт-терапії, принципи застосування, процедурні особливості і психотехнічні прийоми арт-терапії; - сфери застосування і компетентності даного терапевтичного методу. ***Вміти:*** - орієнтуватися в різноманітті арт-терапевтичних підходів; - аналізувати та інтерпретувати арт-терапевтичний матеріал; - підбирати комплекс адекватних арт-терапевтичних методів для діагностики та ефективного розвитку, корекції та терапії; - розробляти арт-терапевтичні тренінги.
Ключові слова	Арт-терапія, психотренінг, психокорекція, арт-терапевтичне заняття.
Формат курсу	Очний (денний). Проведення лекцій і консультацій для кращого розуміння тем.
Теми	Подано у таблиці
Підсумковий контроль, форма	Залік у кінці семестру.
Пререквізити	Для вивчення курсу студенти потребують базових знань з психології, основи психодіагностики та психокорекції, достатніх для сприйняття основних понять патопсихології та методів їх дослідження і усунення.
Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання курсу	Лекції, презентації, інтерактивні вправи, практичні вправи, творчі індивідуальні, групові та підгрупові завдання, дискусія.
Необхідне обладнання	Персональний комп'ютер, проектор, таблиці, стелажі, набори психологічних тестів.
Критерії оцінювання (окремо для кожного виду навчальної діяльності)	Поточний контроль знань студентів відбувається під час проведення практичних занять. Модульний контроль проводиться 3 рази впродовж семестру. Семестр закінчується здачею заліку з навчальної дисципліни. Оцінювання знань за навчальною дисципліною відбувається на підставі накопичених балів за результатами поточного та підсумкового контролю всіх видів згідно зі шкалою оцінювання. Оцінювання знань студентів здійснюється впродовж семестру за 100-бальною шкалою за такими видами робіт: - модульні контрольні роботи. Програмою передбачено три модульні контрольні роботи. Студент за одну роботу може отримати максимально 10 балів (10х3=30);

	- практичні заняття. За виконання практичних занять студент може впродовж семестру отримати 60 балів. Програмою передбачено 15 практичних занять. За одне заняття студент отримує 4 балів; - самостійна робота. За самостійну роботу (науково-пошукові і творчі роботи,реферат,доповідь, створення презентацій) впродовж семестру студент набирає 10 балів. Очікується, що письмові роботи студентів будуть їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями і характеризуватимуться самостійність суджень та вмінням робити власні висновки. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел, списування, втручання в роботу інших студентів становлять, але не обмежують, приклади можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студента є підставою для незарахування викладачем, незалежно від масштабу плагіату, обману. Література. Уся література, яку студенти не зможуть знайти самостійно, буде надана викладачем, виключно в освітніх цілях без права її передачі третім особам. Студент заохочується до використання також й іншої літератури, якої немає серед рекомендованих. Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. Критерії оцінювання: **90 – 100 б. –** здобувач повно та ґрунтовно засвоїв всі теми навчальної програми, вміє вільно викладати зміст, має глибокі, міцні, систематичні знання всіх питань навчальної дисципліни, розуміє їх значення для своєї професійної підготовки; виконав усі завдання кожної теми та модульного поточного контролю. **81 – 89 б.** - здобувач грамотно і по суті викладає програмний матеріал, застосовує теоретичні знання при виконанні практичних завдань, однак допускає незначні неточності, засвоїв більшість тем навчальної програми, вміє самостійно викладати зміст всіх питань навчальної дисципліни; виконав завдання кожної теми та модульного поточного контролю. **71 – 80 б**. - здобувач добре знає програмний матеріал, володіє базовими навичками з виконання практичних завдань, самостійно обирає метод реалізації, але не завжди здатний провести аналіз і узагальнення результату, не завжди вміє вільно викладати зміст всіх питань навчальної дисципліни; виконав більшість завдань кожної теми та модульного поточного контролю. **61 – 70 б**. – здобувач засвоїв тільки основний матеріал на рівні репродуктивного відтворення, але не знає окремих деталей, припускається неточностей, порушує послідовність у викладі матеріалу, може розв’язувати типові завдання за зразком, але допускає помилки, виконав окремі завдання кожної теми та модульного поточного контролю**.** **51 - 60 б.** - здобувач відтворює основні поняття і визначення курсу, але досить поверхово, не виділяючи взвємозвя’зок між ними, може сформулювати за допомогою викладача основні тези теми, допускає помилки, які повною мірою самостійно виправити не може; відчуває труднощі під час виконання практичних завдань, виконав лише деякі завдання кожної теми та модульного контролю. **21 – 50 б. –** здобувач не знає значної частини програмного матеріалу, допускає суттєві помилки, з великими труднощами виконує практичні завдання, знайомий лише з деякими поняттями та визначеннями курсу; не виконав практичні завдання та завдання модульного поточного контролю. **0 – 20 б. -** необхідний повторний курс з навчальної дисципліни.

Питання до заліку	1.Основні методи арт-терапії. 2.Загальний огляд сучасної арт-терапії: функції арт-терапії. 3.Арт-терапевтичний кабінет та його обладнання. 4.Форми арт-терапевтичних сесій. 5.Загальна характеристика застосування образотворчих матеріалів в арт- терапевтичних сесіях. 6.Символіка кольорів в арт-терапії. 7.Арт-терапія та проективний малюнок. Арт-терапія та навчання малюванню: порівняльна характеристика. 8.Арт-терапевтичні техніки в індивідуальній роботі з клієнтом. 9.Арт-терапевтичні техніки в роботі з різними клієнтськими групами 10.Арт-техніки роботи з глиною. 11.Арт-техніки роботи з природними та синтетичними матеріалами. 12.Форми арт-терапії. 13.Значення символів та образів в арт-терапії. 14.Значення кольору в ізотерапії. Психологія кольору. 15.Діагностика та корекція методом «Мандала». 16.Стадії розвитку мандал. 17.Арт-терапевтичні техніки в роботі тренера (малюнок, колаж, маски, ліпка, скульптура). 18.Поняття казкотерапії. Схема психологічного аналізу казок. 19.Етапи казкотерапії. Можливості роботи з казками. 20.Форми і методи роботи з казками. Дослідження та прийоми складання казок. 21.Особливості роботи казкотерапії з дітьми. 22.Роль психолога в пісковій терапії. Організація кабінету піскової терапії. 23.Процес піскової терапії. Ключові характеристики пісочних картин. 24.Застосування піскової терапії в груповій психокорекції. 25.Поняття фототерапії. Психологічні функції фототерапії. 26.Поняття про музикотерапію. 27.Поняття танцювальної терапії. Етапи танцювальної терапії.. 28.Арт-терапія в роботі з дітьми з девіантною поведінкою. Арт-терапія в роботі з дітьми та підлітками в умовах школи. 29.Арт- терапія в роботі з сім'ями «групи ризику».
Опитування	Анкету з метою оцінювання якості курсу буде надано після вивчення курсу.

Схема курсу

Тиждень	Тема занять	Форма діяльності та обсяг годин	Термін виконання
Змістовний модуль 1. Теоретичні основи патопсихології.			
1.	**Тема 1. Арт-терапія як новий напрям психотерапії.** Поняття про психотерапію. Арт-терапія як самостійний психотерапевтичний напрям. Перші спроби використання арт-терапії під час лікування психічно хворих пацієнтів. Становлення арт-терапії та утворення професійних об'єднань. Професійна освіта в арт-терапії.	Лекція – 2 год,	3.09.24
2.	**Тема 2. Теоретичні аспекти арт-терапії.** Підходи до розуміння поняття «арт-терапії». Види арт-терапії (арт-терапія у вузькому значенні, драма терапія, танцювально-рухова терапія, бібліотерапія). Функції арт-терапії.	Лекція – 2 год, самостійна робота.-3 год.	3.09.24
3. 4.	**Тема 3. Організація арт-терапевтичного процесу** Особливості арт-терапевтичного процесу (тріадність). Арт-терапевтичний кабінет та його обладнання. Форми арт- терапевтичних сесій. Загальна характеристика застосування образотворчих матеріалів в арт-терапевтичних сесіях.	Лекція – 2 год, Практичне заняття-2год. самостійна робота.-3 год.	7.09.24 10.09.24
5. 6.	**Тема 4. Історія становлення арт-терапії.** Використання мистецтва як засобу лікування в древні часи. Застосування різних видів мистецтва у Стародавній Греції, в Китаї, Індії. Початки становлення арт-терапії як самостійного психотерапевтичного методу. Сучасні тенденції розвитку арт-терапії. Особливості становлення та розвитку арт-терапії в Україні.	Лекція – 2 год, Практичне заняття-2год. самостійна робота.-3 год	10.09.24 14.09.24
7. 8.	**Тема 5. Основні форми роботи в арт-терапії.** Індивідуальна форма арт-терапевтичного консультування та його етапи. Основні підходи індивідуальної арт-терапії (гуманістична, гештальт-орієнтована, психодинамічна, трансперсональна). Групова форма арт-терапії. Етапи групової арт-терапії. Сімейна арт-терапія.	Лекція – 2 год, Практичне заняття-2год. самостійна робота.-3 год.	17.09.24 17.09.24
9.	**Контроль знань матеріалу Модуль 1.**	Практичне заняття-2год.	21.09.24
10.	**Тема 6. Діагностичні можливості арт-**	Лекція – 2 год,	24.09.24

11.	**терапії.** Порівняльна характеристика проективного малюнку та арт-терапії. Арт-терапія та навчання малюванню: порівняльна характеристика. Межі арт-терапевтичної діагностики. Діагностичні параметри у арт-терапії. Символіка кольору в арт- терапії. Діагностичний потенціал і можливості арт-терапевтичних технік. Основні фактори психотерапевтичного впливу в арт-терапії при роботі з різними художніми матеріалами. Арт- терапевтичні матеріали. Показання та протипоказання для арт-терапевтичних технік.	Практичне заняття-2год. самостійна робота.-3 год.	24.09.24
12. 13.	**Тема 7. Ізотерапія.** Загальні уявлення про ізотерапію. Психологічний вплив художніх матеріалів. Значення кольору в ізотерапії. Психологія кольору. Символічне значення кольорів. Особливості сприйняття продуктів творчості клієнтів в ізотерапії. Поняття та історія розвитку методу «Мандала». Діагностика та корекція методом «Мандала». Стадії розвитку мандал. Арт-терапевтичні техніки в роботі тренера (малюнок, колаж, маски, ліпка, скульптура).	Лекція – 2 год, Практичне заняття-2год. самостійна робота.-3 год.	28.09.24 1.10.24
14. 15.	**Тема 8. Піскова терапія.** Історія і сучасні тенденції піскової терапії. Роль психолога в пісковій терапії. Організація кабінету піскової терапії. Процес піскової терапії. Ключові характеристики пісочних картин. Ведення документації з пісочної терапії. Застосування піскової терапії в груповій психокорекції.	Лекція – 2 год, Практичне заняття-2год. самостійна робота.-3 год.	1.10.24 5.10.24
16. 17.	**Тема 9. Глинотерапія. Робота з глиною, пластиліном.** Принципи ліплення. Етапи роботи з глиною для підвищення самооцінки. Стадії роботи з глиною. Знайомство з глиною. Підготовчі етапи у технології ліплення:вимішування глини, розкачування кулі, трансформація кулі в куб, виліплювання дірок в кубі.Навчання прийомам роботи з глиною. Прийоми роботи з глиною: занурення рук в глину, стискання, розтягування, витягування, розрив, проколювання, розкачування,прикріплення.	Лекція – 2 год, Практичне заняття-2год. самостійна робота.-3 год.	8.10.24 8.10.24
18. 19.	**Тема 10. Казкотерапія.** Поняття казкотерапії. Схема психологічного аналізу казок. Етапи казкотерапії. Можливості роботи з казками. Форми і	Лекція – 2 год, Практичне заняття-2год. самостійна робота.-3	12.10.24 15.10.24

	методи роботи з казками. Дослідження та прийоми складання казок. Схема розвитку сюжету повної фантастичної пригодницької казки. Казкова імідж-терапія. Особливості роботи казкотерапії з дітьми. Використання арт-терапевтичних технік в практиці казкотерапії.	год.	
20. 21.	**Тема 11. Фототерапія.** Поняття фототерапії. Психологічні функції фототерапії. Фототерапія (слайд-терапія) з дітьми.	Лекція – 2 год, Практичне заняття-2год. самостійна робота.-3 год.	15.10.24 19.10.24
22. 23.	**Тема 12. Музикотерапія. Танцювальна терапія.** Поняття про музикотерапію. Механізми впливу музики на людину. Застосування музичної терапії в індивідуальній та груповій роботі з клієнтами. Поняття танцювальної терапії. Етапи танцювальної терапії..	Лекція – 2 год, Практичне заняття-2год.	22.10.24 22.10.24
24.	**Контроль знань матеріалу Модуль 2.**	Практичне заняття-2год.	26.10.24
25.	**Тема 13. Арт-терапевтична робота з дітьми дошкільного віку.** Показання проведення дитячої арт-терапії. Основні принципи заняття арт-терапії з дітьми. Умови підбору технік і прийомів створення зображень. Структура арт-терапевтичного заняття з дітьми. Арт-терапевтична робота з дитячими страхами.	Лекція – 2 год, самостійна робота.-3 год.	29.10.24
26. 27.	**Тема 14. Арт-терапія в роботі з молодшими школярами та підлітками.** Показання проведення арт-терапії з молодшими школярами та підлітками. Формування позитивної адаптації до навчання в школі засобами арт- терапії. Ат-терапевтичні техніки з емоціями та почуттями.Техніка роботи з «Я-концепцією» (самоповага, самооцінка**).** Методика «Сузір'я». Арт-терапевтична робота з Я-образом підлітка.	Лекція – 2 год, Практичне заняття-2год. самостійна робота.-3 год.	29.10.24 2.11.24
28. 29.	**Тема 15. Арт-терапія для дітей з особливими освітніми потребами.** Особливості розвитку, навчання та виховання дітей з особливими освітніми потребами. Основні принципи заняття арт-терапії з дітьми. Умови підбору технік і прийомів у роботі з дітьми з ООП.	Лекція – 2 год, Практичне заняття-2год. самостійна робота.-3 год.	5.11.24 5.11.24

30. 31.	**Тема 16. Арт-терапія для дітей, що постраждали внасдідок воєнних дій.** Основні принципи заняття арт-терапії з дітьми. Умови підбору технік і прийомів у роботі з дітьми . Арт-терапевтичні техніки з емоціями та почуттями.	Лекція – 2 год, Практичне заняття-2год. самостійна робота.-3 год.	9.11.24 12.11.24
32. 33.	**Тема 17. Арт-терапевтична робота з людьми похилого віку.** Вікові особливості осіб похилого віку. Використання арт-терапії у роботі з людьми пенсійного віку. . Арт-терапевтична методика «Дерево».	Лекція – 2 год, Практичне заняття-2год. самостійна робота.-3 год.	12.11.24 19.11.24
34. 35.	**Тема 18.Особливості застосування арт-терапії у соціальній роботі.** Особливості застосування арт-терапевтичних методів з людьми диференційованих вікових категорій, правопорушниками, у соціальній роботі з особами, які постраждали від жорстокого поводження (діти, жінки). Арт-терапевтичні методи в роботі з дітьми, схильними до крадіжок. Арт-терапевтична робота з батьками. Особливості застосування арт-терапевтичних методів у роботі з педагогами. Арт-терапевтична методика «Моя радість - мій ресурс».	Лекція – 2 год, Практичне заняття-2год. самостійна робота.-3 год.	19.11.24 26.11.24
36.	**Контроль знань матеріалу Модуль 3.**	Практичне заняття-2год.	26.11.24